

er niets te halen dan de polyphage rupsen van *Hemithea strigata* Müll. een groene spanner met witten onderkant. Prettiger boomen zijn de elzen; de *Umbra* rupsen verkiezen alleen de jonge spruiten, maar *Deilinia pusaria* L., *exanthemata* Sc., *Abraxas marginata* L., *Larentia oblitterata* Hufn. *autumnalis* Ström, *Notodonta dromedarius* L. *Selenia bilunaria* Esp. en andere nemen de doffe bladeren ook voor lief. Alles bijeengenomen, hel ik tot de meening over, dat het meer en meer genoemde griendje door de N. V. N. dient aangekocht te worden!

Numansdorp, 14 Februari 1907.

A. DULFER.

NOG IETS OVER SPREEUWEN.

In aansluiting met en als aanvulling van het stukje over spreeuwen in de Febr.-afl. van de L. N. acht ik het volgende wel waard, vermeld te worden. 't Is meer een eigenaardigheid dan een belangrijke waarneming.

Wanneer we, een twaalfal jaren geleden, mijn kameraad en ik, de paarden zomeravonds naar de weide brachten, drie kwartier buiten het dorp, dan hadden wij de vaste gewoonte, na de paarden de halsters te hebben afgedaan, ons aan den stillen, met zwaar geboomte begroeiden dijk te laten neervallen, om in het malsche gras wat uit te rusten. Nog niet lang echter lagen we, of een van beiden riep: „Dêr komme ze weer, kiek is, wat 'n troep.” Die ze waren dan spreeuwen, die hoog in de lucht over ons heen vlogen. We volgden ze met de oogen, doch eer ze neerstreken in de populieren van de ons welbekende hofstede, een kwartier verder gelegen, kondigde een dof gegons de nadering van nieuwen zwerm aan. Die vroeg dan weer onze aandacht. Een oogenblik later vloog weer een andere vlucht denzelfden kant op en, ja, laat ik maar zeggen: er kwam geen eind aan. Tusschen 7 en 8 uur volgden de zwermen elkaar zóó dicht op, dat we het niet konden volgen, want niet alleen over onze hoofden heen, doch van alle kanten, Oost, West, Zuid, Noord zagen we groote vluchten zich naar de groep populieren begeven, vluchten van honderden, van duizenden wel. ('t Is moeilijk zoo'n aantal tot op een paar honderd te benaderen; men heeft er zoo weinig houvast aan). Een troepje van een tiental zagen we er ook wel eens tusschen-door vliegen; die werden altijd voor achterblijvers gescholden. Als dan de vluchten niet zoo druk meer over ons heen-streken en de schemering begon te vallen, dan namen we de halsters op en gingen naar huis.

Maar op de bedoelde hofstede, daar was het dan 's avonds ongeveer 8 uur een leven en een beweging van belang. Alle spreeuwen van heinde en verre daar aangekomen, zaten in de boomen. De takken bogen onder den last. Aan het kleinste twijgje hing een spreeuw. En ze zaten daar te snappen en te zwetsen, alsof ze samengekomen waren, om elkaar de gebeurtenissen van den dag te vertellen. Dat was een gepiep, een getijl en een gekwetter zonder einde.

Wanneer we als kleine jongens, daar 's avonds langs kwamen, moesten we altijd met een eind hout eens tegen een boom slaan. Dan had je 't lieve leventje gaande. Onder oorverdoovend gegons vlogen duizenden spreeuwen uit de boomen, om echter gauw als een geordende troep hoog in de lucht kunstige manoeuvres uit te voeren. Elke nieuwe slag deed weer honderden spreeuwen de vlucht nemen en gaarne volgden we met de oogen de levende wolkjes, die daar zweefden, hoog boven onze hoofden. Daar drijft de eerst gevluchte, de grootste zwerm. Roef! opeens zwenkt

de heele troep, geen enkel beestje blijft achter, of zwenkt verkeerd. Wie gaf het bevel; we hoorden er niets van. Zie, de zwerm gaat zachtjesaan over in een smalle slangvormige rij, aanschouw die golvende beweging, die rijzing en daling, tot langzamerhand de slang weer overgaat in een min of meer cirkelvormigen zwerm, die, na nog eenige meesterlijke zwenkingen, eindelijk weer gelijkmatig in de boomen neerstrijkt.

Inderdaad, bewonderenswaardig zijn hunne bewegingen dat zwenkt, rijst en daalt, alles te gelijk en de mensch, die met alle studie staat te kijken, hoort noch ziet het minste teken daartoe.

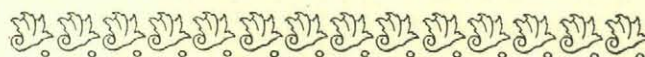
De eene vlucht na de andere strijkt weer in de boomen neer en als ze nog een poosje hebben zitten kwebbelen, dan drijven ze in groote zwermen over huis én schuur heen naar het bosch daarachter. Daar gaan ze slapen. Ieder zoekt een plaatsje en van lieverlee komt er wat rust. Den anderen morgen echter zijn ze al vroeg in de weer. Om 4 uur ongeveer ziet men ze vertrekken, zooals ze gekomen zijn, naar alle windstreken heen, om met het vallen van den avond terug te keeren.

En dat was niet twaalf jaren geleden zoo, dat was zestig jaren geleden ook al zoo en dat zal a.s. zomer nog en weer zoo zijn. De boer, die op de hofstede grijs geworden is, heeft het van kindsbeen af, nooit anders gekend. Jaar in, jaar uit, van half Juni tot September kan men avond aan avond hetzelfde weer zien gebeuren. Ze komen tot uit Schouwen toe, een aardige afstand, als men bedenkt, dat de hofstede (— eenig in dit opzicht op ons eiland —) ligt onder Oosterland, aan den dijk langs het Keeten, en dat alleen, om in een bosch van essen- en elzenstruiken te komen slapen. Hoevele boschjes en bosschen als dat trekken ze niet over, veel dichter bij het terrein van hun dagelijksche bezigheden! Waarom nu juist allemaal naar datzelfde bosch?

Zelfs het breede Keeten schrikt hen niet af. Het eiland Tholen, niet minder als Schouwen-Duiveland is door duizenden vertegenwoordigd. Naar mijn meening is zoo iets eenig in zijn soort en mocht iemand van de lezers soms a.s. zomer naar ons dorpje afdwalen, hij vraagt maar naar de hofstede, waar al die spreeuwen komen slapen, de kleinste kwajongen zal het hem zeggen.

Rotterdam.

J. VIJVERBERG.

EEN TOCHTJE NAAR 'T FORT RUIGENHOEK.

En van de aardigste tochtjes in de omstreken van Utrecht voor plantenliefhebbers, is wel in de eerste plaats, een naar 't fort Ruigenhoek. Wanneer men over den Groenenkanschendijk er naar toe gaat, vinden we op 't paadje, dat ons naar 't fort zal brengen, rondbladige Munt (*Mentha rotundifolia*). Aldaar aangekomen, ziet men 't fort met 't heldere grachtwater in zijn volle glorie liggen.

Wat schittert de zon aardig op 't helder-witte huisje van den fortwachter en wat spiegelt zij vroolijk in 't water! Als men nu aan de genoemde zijde bij 't fort komt, ziet men prachtige bossen bloeiend koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*). Wanneer we nu onze wandeling vervolgen en de linkerzijde opgaan, komen we eerst aan een wilgenboschje. Wat is dat een allerliefst boschje en wat een prachtige pluimen staan daar, neen maar, die zijn mooi, zóó hebben we ze nog nooit ergens gezien. Hier staat ook

blauwe knoop (*Succisa pratensis*) en ruige Basterdwederik (*Epilobium hirsutum*). Welke eene hoogte hebben die hier bereikt! Maar laten we, voordat we onze wandeling vervolgen eerst eens wat in de schaduw rusten en ons ontbijt gebruiken. Na aldus den inwendigen mensch versterkt te hebben, gaan we maar weer op stap en vervolgen onzen weg.

We komen nu weldra aan het huis van den fortwachter en wat staat daar, dicht bij de heg? 't Is een blauw en een geel bloempje n.l. slangenkruid (*Echium vulgare*) en gele honingklaver (*Melilotus officinalis*). Wat is 't hier toch een kostelijke plaats! We doen genoemde plantjes natuurlijk dadelijk in onze plantenbus en gaan weer verder. Na weer een eindje voortgelopen te hebben, zien we in eene sloot groote egelkolen (*Ranunculus lingua*). Zij heeft hare prachtige goudgele bloemkroon nog wel niet ontplooid, maar 't is toch zeer de moeite waard om haar mee te nemen en we zullen maar hopen, dat zij thuis wel uit zal komen. Alle slooten zijn hier verder vol van waterbezie (*Comarum palustre*) met haar eigenaardig rood bloempje en we merken ook op, dat als we hier vroeg in 't voorjaar kwamen, we ook de fijne bloempjes van waterklaver (*Menyanthes trifoliata*) zouden vinden. Maar wat zien we daar? Een groote bos lisschen (*Iris pseudacorus*). 't Is zonde om 't effect van deze schilderachtige groep te verkleinen, maar we zullen er toch eenigen van meenemen, om te beproeven de bestuiving er van na te gaan. We steken 't weiland over en komen nu aan de andere grenssloot. Intusschen hebben we ook nog kleine egelboterbloem (*Ranunculus flammula*) gevonden. De slooten staan hier nog steeds vol van *Menyanthes*. Nu moeten we de sloot maar overspringen, want de weg om 't fort is op deze plaats afgezet. Zoodra we de sloot over zijn, is ons al weer eene nieuwe vertassing bereid. Het veld ziet hier rood van breedbladerig handekenskruid (*Orchis latifolia*).

Wat is dat een alleraardigst gezicht. We zullen er eenige exemplaren van uitsteken en die thuis overplanten. Overal zien we er moeras-kartelblad (*Pedicularis palustris*) tusschen staan, wat de schoonheid er zoo mogelijk nog van verhoogt. Het is een prachtig plantje en de bestuiving is zeer belangrijk. Maar we moeten nu maar doorgaan, anders wordt het zoo vreeselijk laat. We steken nu ook dit weiland over, maar voordat we aan den weg gekomen zijn, vinden we nog smalbladig wollegras (*Eriophorum polystachyum*) met zijn helderwitte, wollige kwastjes. We zijn natuurlijk zeer tevreden over onzen buit en zullen wel den geheelen avond noodig hebben, om alles te drogen, in water te zetten enz. Na anderhalf uur goed doorgelopen te hebben, zijn we thuis, opgetogen over den heerlijken dag, dien we gehad hebben.

V. A. EN B.

NOG EENS OVER NEDERLANDSCHE PLANTENNAMEN.

Geachte Redactie!

Ik wil niet veel van uw geduld vergen, noch veel ruimte in het blad innemen voor een ellenlange polemiek, doch ik wenschte den heer Heukels toch even te antwoorden.

1e. De heer Heukels gebruikt mijn woorden anders dan bedoeld is. Niet ik denk, dat de niet overgenomen namen zullen verdwijnen, maar de heer Heukels, plus de verdere commissie, want, waarom dan de zaak zoo aangevat en vele der oude namen weggelaten.

Als de heer H. denkt, dat dit evenmin zal gelukken, als 't verdwijnen der dialecten, wel dan zeg ik, wat een monnikenwerk is dan op touw gezet en wat een tijd en moeite verspild.

2e. Ik ben 't in veel gevallen niet eens met de Commissie en daar blijf ik bij.

Als de heer H. denkt dat de naam Pimpernel niet mag gegeven worden aan *Poterium sanguisorba* omdat een andere plant — bij de apothekers en drogisten in gebruik — ook Pimpernel of Bevernel wordt genoemd, dan blijf ik op mijn beurt zeggen, dat, waar men volksnamen wenschte te hebben, de *Pimpernel* der groentenverkoopers meer bekend is als die der apothekers en ik zou mij sterk moeten vergissen, dat een apothekersvrouw zeker de Pimpernel van haar groentenleverancier verkiezen zal voor 't door haar beoogde doel, boven de Pimpernel uit de kruidenkistjes van haar man. Ik geloof niet, dat zij bij de groentenvrouw vragen zal wat *Sorbenkruid* te leveren. Man en vrouw zullen 't dan nooit eens worden.

De heer H. weet toch ook wel, dat vele planten met blaadjes gelijkvormig aan die van *Poterium sanguisorba* de bijnaam van *pimpinellifolia* hebben bijv.: *Rosa pimpinellifolia*. De auteur die den Roos gedoopt heeft, heeft zeker meer aan de blaadjes van mijn *Pimpernel* gedacht, als aan die van den heer H. die waarschijnlijk denkt aan *Pimpinella saxifraga*.

Ten spijt van de apothekers, drogisten zou ik 't maar door de meerderheid laten beslissen, en dan heb ik de huismoeders, groentenverkoopers, tuinders en zaadkoopers op mijn hand. Ik zou denken dat de gedroogde Rad. *pimpinellae* lang zooveel niet gebruikt wordt, misschien in 't geheel niet meer.

3e. De kwestie boomen besprekende, zegt de heer H. dat de Commissie haar pad scherp afgebakend heeft, en alleen wildgroeiende en verwilderde planten genoemd. Alleen zijn tusschen accolades eenige sierplanten met name aangeduid, bijv. Plataan, enz.

Maar de heer H. vergat, dat er zeer vele overbekende in 't geheel niet genoemd zijn, zelfs niet tusschen accolades, bv. *Kweepeer*, *Moerbezie*, enz. die minstens even bekend zijn al Goude-regen of Plataan.

Men moet consequent zijn, doch over de inconsequentie dat zeer ongebruikte Latijnsche namen onder de Nederlandsche zijn opgenomen, glijdt de heer H. heen, alsof dat zoo maar niets is.

Wat punt 4 aangaat. De heer H. weet toch wel dat in 1887 op 't Coniferen Congres te Dresden, waar de meest bevoegde Coniferen-kenners eenparig besloten hebben tot een regeling der benamingen, die door Bussner in »Handbuch für Nadelholzkunde« zoo uitnemend is weergegeven.

Waar de beste specialiteiten 't eens zijn geworden, mogen wij minderwaardigen gerust volgen. Verdeelingen als van Houter en tijdgenooten zijn uit den tijd, althans voor vele gevallen.

Ik houd mij bij de meest praktische zijde en nu mogen kamergeleerden sommige oude stelsels verkiezen, het oordeel van lieden uit de praktijk heeft ook nog eenige waarde en vooral waar men 't oog erop heeft, iets samen te stellen, dat voor 't groote dus minder wetenschappelijke publiek bestemd is.

Dit over de Coniferen-kwestie, nu nog iets over de *Prunus*-soorten. Een moeilijk geval. Door de eeuwenlange teelt zijn vele *Prunus*-soorten ontaard en is 't dikwijls zeer moeilijk uit de gekweekte verscheidenheden de type terug te vinden.

Vele kennen wij slechts als geënte exemplaren. Toch blijven sommige kenmerken zich vast voortplanten. Terwijl de echte *Prunus Cerasus*, waartoe Meikers behoort, een stevigen stam